

प्रसज्जप्रतिषेध geschrieben.

प्रसम्न (von सदृ mit प्र) s. दीर्घ.

प्रसंधान (von 1. धा mit प्रसम्) n. das Verbinden (z. B. der Wörter im Krama) AV. PAṬ. 4, 111. 122. Schol. zu 78. Ind. St. 4, 352 (?).

प्रसंधि (1. प्र + सं) m. N. pr. eines Sohnes des Manu MBh. 14, 65. fg.

प्रसन्न 1) partic. adj. s. u. सदृ mit प्र. — 2) m. N. pr. eines Fürsten VASSILJEV 53. 208. — 3) f. आ Brannntwein AK. 2, 10, 40. TRIK. 2, 10, 15. H. 903. an. 3, 389. MED. n. 86. HALĀJ. 2, 174.

प्रसन्नता (von प्रसन्न) f. 1) Klarheit, Reinheit AK. 1, 1, 2, 18. des Wassers SUÇA. 1, 170, 13. des Mondes Spr. 2311. — 2) Freundlichkeit, gute Laune: मनस्विहृदयं धत्ते रोषेणैव प्रसन्नताम् Spr. 2109. शरन्विशा (so ist zu trennen) तपोनेव राजा निन्दे प्रसन्नताम् (zugleich Klarheit) RĀGA-TAR. 3, 152. — Vgl. चित्त.

प्रसन्नव (wie eben) n. Klarheit, Reinheit: der Sonne RAGH. 10, 75. (कन्याम्) प्रसन्नवत्वे (lies प्रसन्नत्वेन) कात्या च चन्द्ररेखामिवामलाम् MBh. 1, 6341.

प्रसन्नपाद (प्र + पाद) Titel eines Werkes des Dharmakīrti VASSILJEV 326.

प्रसन्नराघव (प्र + रा) n. Titel einer Komödie Ġajadeva's Verz. d. Oxf. H. No. 289. Ind. St. 4, 466.

प्रसन्नवेङ्कटेश्वरमाहात्म्य (प्र + वे + मा) n. Titel einer Legende aus dem Bhavishjottarapurāṇa MACK. Coll. 1, 77.

प्रसन्नैरा f. Brannntwein BHAR. zu AK. 2, 10, 40. — Vgl. प्रसन्ना उम्भरा.

प्रसम्न (absolut. von सम् = सक्त mit प्र; vgl. प्रसक्त) 1) adv. mit Gewalt, ungestüm, heftig AK. 2, 8, 77. TRIK. 3, 3, 110. H. 804. HALĀJ. 4, 74. स्यात्साकसं त्वन्वयवत्प्रसम्नं कर्म यत्कृतम् M. 8, 332. इन्द्रियाणि प्रमाथिनि कर्त्तुं प्रसम्नं मनः BHAG. 2, 60. AR. 3, 34. ÇĀK. 5. R. 6, 24. SĀH. D. 44, 10. MĀRK. P. 61, 32. कृत्वा SUND. 2, 13. Spr. 786. त्रिवा PRAB. 3, 9. उपासर्पन् HARIV. 4615. KATHĀS. 11, 68. 22, 165. 28, 189. 35, 38. 37, 53. BHĀG. P. 4, 9, 38. PRAB. 78, 16 (die bessere Lesart ist प्रयमम्). यन्मो ब्रवीत्यि प्रसम्नं सखा ते ऽहम् MBh. 1, 5137. BHAG. 11, 41. R. 5, 81, 35. 46. Spr. 2397. Am Anf. eines comp. ohne Flexionszeichen: प्रसम्नकरणं JĀG. 2, 230. ऽदमन ÇĀK. 192. प्रसम्नोद्धतारि RAGH. 2, 30. KATHĀS. 29, 194. 48, 119. PRAB. 78, 14. — 2) N. einer Trishūbh-Form VARĀH. BRH. S. 104, 13. Ind. St. 8, 376.

प्रसपन (von सि mit प्र) n. zur Erkl. von प्रसिति NIR. 6, 12.

प्रसर (von सर mit प्र) 1) m. a) das Vorschreiten, Hervorbrechen, freier Lauf, ungehemmtes Auftreten. das sich-breit-Machen, Ausbreitung; = विसर्पण AK. 3, 3, 23. = वेग, जव H. 493. an. 3, 573. MED. r. 182. HALĀJ. 2, 288. अनुयास्यन्मुनितनयां सक्ता विनयेन वारितप्रसरः ÇĀK. 28. विच्छिन्नधूमप्रसरा गवानाः RAGH. 16, 20. शत्रुषु चेन्द्रियेषु च प्रतिषिद्धप्रसरेषु 8, 23. पर्वतादिष्वप्रतिकृतप्रसरम् GAUDAP. zu SĀMKBHAK. 40. वागादिषु लब्धप्रसराः ÇĀK. zu BRH. ĀR. UP. S. 88. उद्दामप्रसरस Spr. 2358. समस्तापः कामं मनसिजनिदाघप्रसरयोः ÇĀK. 37. तृत्वायाश्चेत्प्रसरो दत्तः Spr. 1032. रुद्धपाङ्गप्रसरमलकैः (नयनम्) MEGH. 93. तथा नित्यायाः प्रकर्त्तव्यवैकज्ञानपर्यन्तः प्रसरः Schol. zu KAP. 1, 105. विच्छिन्नप्रसरा विद्या RĀGA-TAR. 3, 32. कथा KATHĀS. 47, 120. सकलिप्रसरे गेहे 27, 92. चादृष्टिप्रसरम् so weit das Auge reicht Spr. 343. विलसद्यशः (so ist zu

lesen) Schol. in der Einl. zu KAURAP. Verz. d. Oxf. H. 229, a, 26. 230, b, 29. No. 399. युतानि काननानि so v. a. sich weithin ausbreitend R. 5, 22, 35. In der Med. der Austritt der humores (दोष) aus ihrer normalen Lage, wodurch Krankheit veranlasst wird, SUÇA. 1, 81, 5. 6. 2, 345, 8. — b) ein hervorbrechender Strom, Fluth, Menge; = समूह ÇANDAR. im ÇKDR. पात स्वेदाम्बुप्रसर इव कर्षाश्रुनिकरः Gīt. 11, 32. स्नेहप्रसरसंज्ञित BHĀG. P. 3, 2, 5. VIKRAM. 150, v. l. अरुणमणिग्रामाकिरणप्रसरीः KATHĀS. 18, 46. — c) = प्रणय H. an. MED. HALĀJ. 5. 24. — d) Schlacht, Kampf; = संग्रह H. an. = युद्ध VIÇVA im ÇKDR. — e) ein eiserner Pfeil TRIK. 2, 8, 53. BHŪRIPI. im ÇKDR. — 2) f. आ = प्रसारणी Paederia foetida Ltn. RĀGAN. im ÇKDR. unter प्रसारिणी.

प्रसरण (wie eben) n. 1) das Fortlaufen, Entfliehen: (यो ऽहम्) मृगः प्रसरणे MĀKKH. 50, 15. In der Med. das Austreten der humores (s. u. प्रसर 1. am Ende) SUÇA. 1, 81, 7. 2, 1, 13. — 2) das Forragiren H. 791. Umschliessung des Feindes AK. 2, 8, 2, 64. — 3) Zuorkommenheit, Liebenswürdigkeit BHĀG. P. 5, 1, 29.

प्रसरणि und णी (wie eben) f. Umschliessung eines Feindes BHAR. und RĀMĀCHAMA zu AK. 2, 8, 2, 64. ÇKDR.

प्रसर्ग (von सर्त् mit प्र) m. 1) das Hervorströmen, Hervorstürzen: oxyt. घ्र्याम् RV. 7, 103, 4. parox. 1, 121, 4. — 2) Entlassung ÇĀKKH. ÇR. 3, 21, 7. fgg.

प्रसर्जन (wie eben) adj. f. ई etwa fortschnellend KAUC. 29.

प्रसर्प (von सर्प् mit प्र) 1) m. das Sichbegeben in den Sadas (s. प्रसर्पक): ऽकाले MBh. 2, 494. — 2) n. N. eines Sāman Ind. St. 3, 225, a.

प्रसर्पक (wie eben) m. Bez. der Personen, welche neben den Rtvig in den untergeordneten Dienstleistungen oder als blosse Zuschauer an Opferhandlungen theilnehmen, ĀÇV. ÇR. 5, 3. LĀTJ. 9, 6, 13. NIDĀNA 10, 10. Sie heissen auch प्रसृत KĀTJ. ÇR. 10, 2, 35. Die Benennung rührt daher, dass die Betreffenden in den, Sadas genannten Raum sich begeben haben (सर्त्: प्रसृता भवन्ति). — Vgl. प्रासर्पक.

प्रसर्पण (wie eben) n. 1) das Vorschreiten, das Sichbegeben in (loc.) MBh. 3, 10519. das Sichbegeben nach dem Sadas ĀÇV. ÇR. 5, 1. — 2) das Unterkommen RV. 10, 60, 7.

प्रसर्पिन् (wie eben) adj. 1) hervorkommend: अयाङ्गप्रसर्पिभिर्भुभिः ÇĀK. 61. v. l. — 2) fortschleichend: सर्पवत्प्रसर्पिणी (उत्का) VARĀH. BRH. S. 32, 26. — 3) nach dem Sadas sich begebend ĀÇV. ÇR. 5, 3.

प्रसल m. die kalte Jahreszeit H. 156. प्रशल v. l.

प्रसलर्वि (Gegens. अपसलर्वि) adv. nach rechts hin ÇAT. BR. 2, 6, 1, 15. 2, 15. 3, 2, 1, 3. असावादित्य इमां लोकान्प्रसलव्यनुपर्येति 7, 5, 1, 37. 14, 1, 2, 32. ÇĀKKH. ÇR. 17, 14, 16. 15, 4. Dagegen wird प्रसवि gelesen ÇĀKKH. BR. 10, 3.

1. प्रसर्व (von सु, मुनोति mit प्र) m. das Pressen, Keltern des Soma RV. 9, 50, 2. ÇĀKKH. ÇR. 13, 19, 5. KĀTJ. ÇR. 7, 1, 31. 3. 13. LĀTJ. 4, 8, 7. 10, 1, 3.

2. प्रसर्व (von सू mit प्र) m. 1) Antrieb, das in-Gang-Kommen oder — Setzen, Lauf, Schwung, Strömung u. s. w.: इन्द्रः कृणोतु (नः) प्रसर्वे रथं पुरः RV. 1, 102, 9. इन्द्रेयिते प्रसर्वं भित्तमाणे 3, 33, 2. 4. 11. प्र यत्सिन्धवः प्रसर्वं यथापन्नायः समुद्रं रघ्येयं जग्मुः 36, 6. प्रसर्व. प्रतिष्ठिति AIR. BR. 1, 8. — 2) Anregung, Belebung, Erweckung; das Betreiben, Geheiss